Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

National Assembly for Wales
Children, Young People and Education Committee

12 Gorffennaf 2017

Annwyl Gyfaill

Plant a Phobl Ifanc Emosiynol Wydn

Mae Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn cynnal ymchwiliad i Iechyd Meddwl ac Iechyd Emosiynol Plant a Phobl Ifanc yng Nghymru. Bydd ymchwiliad y Pwyllgor yn ystyried a yw'r rhaglen 'Gyda'n gilydd dros Blant a Phobl Ifanc' ar y trywydd iawn i gyflawni'r 'newid sylweddol' sydd ei angen i wasanaethau CAMHS. Bydd hefyd yn ystyried pa mor effeithiol y bu'r rhaglen o ran hyrwyddo gwytnwch plant a phobl ifanc, gan gynnwys ffocws ar rôl addysg o ran atal problemau iechyd meddwl.

Rhaglen i wella gwasanaethau amlasiantaeth yw'r rhaglen Gyda'n gilydd dros Blant a Phobl Ifanc (T4CYP). Y nod yw ail-lunio, ail-fodelu ac ail-ganolbwyntio'r gwasanaethau iechyd meddwl a'r gwasanaethau emosiynol a ddarperir i blant a phobl ifanc yng Nghymru.

Mae Ymchwiliad y Pwyllgor yn ddeublyg. Bydd yn ystyried:

- pa mor effeithiol y bu'r rhaglen T4CYP o ran hyrwyddo gwytnwch plant a phobl ifanc drwy ymyrryd yn gynnar ac atal;
- Mynediad at CAMHS arbenigol a'r camau nesaf i CAMHS; a ydym wedi gweld y 'newid sylweddol' sydd ei angen i CAMHS

Bydd ymchwiliad y Pwyllgor yn ystyried:

CAMHS Arbenigol;

- I ba raddau y mae gwasanaethau newydd (a/neu wasanaethau sydd wedi'u haddasu) yn helpu i leihau amseroedd aros o ran CAMHS arbenigol. A yw'r gwelliannau a ddisgwyliwyd gan Lywodraeth Cymru o ran amseroedd aros ar gyfer Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed wedi'u bodloni;
- Beth y mae'r data yn ei ddweud wrthym am yr amrywiadau o ran arfer (mynediad teg) ledled Cymru;
- I ba raddau y mae newidiadau wedi mynd i'r afael â goratgyfeirio plant a phobl ifanc i Wasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed;

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1NA
SeneddPPIA@cynulliad.cymru
www.cynulliad.cymru/SeneddPPIA
0300 200 6565

National Assembly for Wales
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1NA
SeneddCYPE@assembly.wales
www.assembly.wales/SeneddCYPE
0300 200 6565

- Atgyfeiriadau a mynediad at Wasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed gan fyrddau iechyd unigol, gan gynnwys y cyfyngiadau a'r trothwyon a osodir gan y gwasanaethau hyn;
- A yw'r newidiadau wedi helpu i wella gallu CAMHS arbenigol i ymateb y tu allan i oriau ac mewn argyfwng; a yw gofal y tu allan i oriau yn gweithio'n effeithiol, ac yn edrych yn benodol ar anghenion y plant a phobl ifanc hynny sy'n cyrraedd adrannau damweiniau ac achosion brys ysbytai ac yn cael eu hasesu yno;
- A oes digon o gapasiti ar gyfer cleifion mewnol yng Nghymru.

Cyllid

- Gwariant blynyddol ar Wasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed mewn termau arian parod ac fel canran o'r gwariant cyffredinol ar iechyd meddwl, yn ôl Bwrdd Iechyd lleol;
- I ba raddau y mae mynediad at therapïau seicolegol ar gyfer pobl ifanc wedi gwella; A fu gostyngiad dilynol yn y defnydd o feddyginiaeth ar gyfer pobl ifanc;
- Sut y mae'r cyllid ychwanegol wedi cael ei ddefnyddio i wella'r ddarpariaeth ar gyfer plant a phobl ifanc mewn gwasanaethau cymorth iechyd meddwl sylfaenol lleol;
- I ba raddau y mae'r cyllid wedi cael ei ddefnyddio i ddiwallu anghenion plant a phobl ifanc sy'n agored i niwed; er enghraifft, plant sydd mewn gofal, plant a phobl ifanc sydd ag Anhwylder Diffyg Canolbwyntio a Gorfywiogrwydd (ADHD) ac anhwylderau sbectrwm awtistig, a'r rhai sydd eisoes yn y system cyfiawnder ieuenctid neu'n wynebu risg o fynd i mewn i'r system, gan gynnwys y rhai sy'n cael eu cadw o dan adran 136 o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983;
- Effeithiolrwydd y trefniadau cynllunio a chomisiynu presennol i fynd i'r afael ag anghenion pobl ifanc sy'n datblygu arwyddion cynnar o salwch meddwl difrifol, fel seicosis.

Pontio i Wasanaethau Oedolion

- Pa mor dda y mae'r broses o bontio i wasanaethau iechyd meddwl oedolion yn cael ei chynllunio a'i rheoli.

Cysylltiadau ag Addysg (deallusrwydd emosiynol a dulliau ymdopi iach);

- Y gwaith sy'n cael ei wneud i sicrhau bod plant a phobl ifanc yn fwy gwydn ac yn gallu mynd i'r afael â lles meddyliol gwael pan fo'n digwydd, gan gynnwys:
    - datblygu'r Maes Dysgu a Phrofiad Iechyd a Lles fel rhan o'r cwricwlwm newydd;
    - mynediad plant at nyrsys ysgol a'r rôl y gall nyrsys ysgol ei chwarae wrth ddatblygu gwytnwch a chefnogi lles emosiynol;

- i ba raddau y mae gwasanaethau iechyd, addysg a gofal cymdeithasol yn gweithio gyda'i gilydd;
- faint o wasanaethau cymorth lefel is ac ymyrraeth gynnar a ddarperir ar hyn o bryd a faint sy'n eu defnyddio; er enghraifft, gwasanaethau cwnsela mewn ysgolion.

Bydd y Pwyllgor yn ystyried y dystiolaeth sy'n dod i law fel rhan o'r ymchwiliad hwn yng nghyd-destun y gwaith o weithredu Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011.

Mae'r Pwyllgor wedi ymrwymo i gynnwys plant a phobl ifanc yn ei waith. Bydd yr ymchwiliad hwn yn sicrhau bod barn a phrofiadau plant a phobl ifanc, eu teuluoedd a'u hymarferwyr yn cael eu dal mewn ffordd ddefnyddiol, sensitif ac adeiladol.

Gwahoddiad i gyfrannu i'r ymchwiliad

Hoffai'r Pwyllgor eich gwahodd i gyflwyno tystiolaeth ysgrifenedig i gynorthwyo â'r ymchwiliad. Dylech anfon copi electronig o'ch ymateb at: SeneddPPIA@Cynulliad.Cymru

Dylid cyflwyno ymatebion erbyn **dydd Gwener 29 Medi 2017.** Mae'n bosibl na fydd modd ystyried unrhyw ymateb a ddaw i law ar ôl y dyddiad hwn.

Arolwg o Gysylltiadau ag Addysg

Ym mis Medi, bydd y Pwyllgor hefyd yn lansio arolwg wedi'i deilwra sy'n anelu'n benodol at y rhan hwnnw o'r ymchwiliad sy'n edrych ar gysylltiadau ag addysg (deallusrwydd emosiynol a dulliau ymdopi iach). Bydd yn rhoi cyfle i athrawon, staff a disgyblion roi tystiolaeth uniongyrchol am eu profiadau. Bydd yr arolwg yn agored drwy gydol mis Medi.

Canllawiau

Ni ddylai'r dystiolaeth fod yn hwy na phum ochr tudalen A4. Dylid rhifo'r paragraffau, a dylai'r dystiolaeth ganolbwyntio ar y cylch gorchwyl.

Os ydych yn ymateb ar ran sefydliad, dylech roi disgrifiad byr o rôl eich sefydliad.

Gweler y canllawiau i dystion sy'n cyflwyno tystiolaeth i bwyllgorau.

Polisi dwyieithrwydd

Mae gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ddwy iaith swyddogol, sef Cymraeg a Saesneg.

Yn unol â Chynllun Ieithoedd Swyddogol y Cynulliad, mae'r Pwyllgor yn gofyn i ddogfennau neu ymatebion ysgrifenedig i ymgynghoriadau y bwriedir eu cyhoeddi neu eu defnyddio yn nhrafodion y Cynulliad Cenedlaethol gael eu cyflwyno yn ddwyieithog. Pan na chaiff dogfennau neu ymatebion ysgrifenedig eu cyflwyno yn ddwyieithog, byddwn yn cyhoeddi yn yr iaith a gyflwynwyd, gan ddweud eu bod wedi dod i law yn yr iaith honno'n unig.

Rydym yn disgwyl i sefydliadau eraill weithredu eu safonau neu eu cynlluniau eu hunain a chydymffurfio â'u rhwymedigaethau statudol.

Datgelu gwybodaeth

Mae rhagor o fanylion am sut y byddwn yn defnyddio eich gwybodaeth yn www.cynulliadcymru.org/cy/help/privacy/help-inquiry-privacy.htm. Gofynnwn ichi sicrhau eich bod wedi ystyried y manylion hyn yn ofalus cyn cyflwyno gwybodaeth i'r Pwyllgor.

Manylion cyswllt

Os hoffech siarad â rhywun am yr ymgynghoriad hwn, defnyddiwch y manylion cyswllt a ganlyn:

Clerc y Pwyllgor
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd, CF99 1NA
E-bost: SeneddPPIA@Cynulliad.Cymru
Ffôn: Rhif Ffôn: 0300 200 6565

Yn gywir

Lynne Neagle AC
Cadeirydd